

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 - 2014

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci

2013/2066(INI)

30.9.2013

STANOVISKO

Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci

pre Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť

k rodovým aspektom európskeho rámca pre národné stratégie začleňovania
Rómov
(2013/2066(INI))

Spravodajkyňa výboru požiadaneho o stanovisko: Edit Bauer

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci vyzýva Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. víta správu Komisie o pokroku¹ a návrh odporúčania Rady z 26. júna 2013 o účinných opatreniach na integráciu Rómov v členských štátoch² s osobitným zameraním na prístup k zamestnanosti, bývaniu, vzdelávaniu a zdravotnej starostlivosti, v ktorých vyzýva členské štáty, aby zaviedli pozitívne opatrenia a presadzovali stratégie začleňovania Rómov vo svojom boji proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu;
2. vyzýva členské štáty, ktoré v rámci európskeho semestra pre otázky týkajúce sa Rómov navyše prijali odporúčania pre jednotlivé krajiny, aby tieto odporúčania rýchlo zaviedli a aby bojovali proti diskriminácii vrátane diskriminácie na pracovisku, aby do postupu prijímania rozhodnutí zapojili občiansku spoločnosť, ako aj rómske organizácie, a aby prideliли finančné prostriedky nielen EÚ, ale aj vnútroštátne a iné finančné prostriedky s cieľom splniť záväzky ich národných stratégií začleňovania Rómov;
3. vyzýva Komisiu, aby ešte dôkladnejšie sledovala vykonávanie svojich odporúčaní a prostredníctvom všetkých svojich nástrojov zabezpečila, že členské štáty zlepšia svoje právne predpisy a budú bojovať proti diskriminácii a segregácii;
4. zdôrazňuje, že kľúčovým problémom je slabá zamestnateľnosť a nízka zamestnanosť rómskych žien v dôsledku nedostatku pracovných príležitostí a príležitostí odbornej prípravy, diskriminačných praktík, nedostatočného prístupu ku vzdelaniu a ich nízkej úrovne vzdelania a odbornej prípravy; preto zdôrazňuje, že riešenie problému obmedzenej zamestnateľnosti a nízkej miery zamestnanosti, ako aj diskriminácie na školách aj na trhu práce patrí medzi najdôležitejšie nástroje na dosiahnutie vyššej miery zamestnanosti, zníženie závislosti od sociálnej pomoci a obmedzenie rizika chudoby, čím sa zvýši finančná nezávislosť a výrazne zlepši sociálne začlenenie rómskych žien;
5. vyzýva členské štáty a Komisiu, aby súdržne riešili otázku rodovej rovnosti pri vykonávaní stratégie Európa 2020 a národných programov reforiem a aby prikladali vysokú prioritu riešeniu prekážok, ktoré bránia ženám zúčastňovať sa na trhu práce;
6. vyzýva Komisiu, aby monitorovala a posúdila, do akej miery národné stratégie začleňovania Rómov berú do úvahy rodové hľadisko a situáciu viacnásobnej prierezovej diskriminácie rómskych žien v štyroch identifikovaných prioritných oblastiach (zamestnanie, zdravie, bývanie a vzdelanie), a to konkrétne pokiaľ ide o antidiskriminačné opatrenia a opatrenia na ochranu základných práv;
7. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby analyzovali prekážky, ktoré bránia rómskym ženám zúčastňovať sa na trhu práce, a aby ich odstránili a aby navyše kládli primeraný dôraz na úlohu žien pri motivovaní svojich detí a členov ich komunity k vzdelávaniu a neskôr aj účasti na trhu práce;

¹ COM(2012) 226 final.

² COM(2013) 460 final.

8. naliehaivo žiada členské štáty, aby preskúmali prekážky samostatnej zárobkovej činnosti rómskych žien, s cieľom vytvoriť programy umožňujúce dostupnú, rýchlu a finančne nenáročnú registráciu rómskych podnikateľiek a sprístupniť im úvery vrátane mikroúverov, spolu s príslušnými programami poradenstva a odbornej prípravy;
9. vyzýva členské štáty, aby vytvorili systémy mikropôžičiek zamerané na práve začínajúce malé podniky, v rámci ktorých by sa ako príjemcovia uprednostňovali rómske ženy;
10. opakuje skutočnosť, že nedostatky vo vzdelaní Rómov majú závažný rodový rozmer a že z údajov vyplýva, že miera gramotnosti dosahuje u rómskych žien v priemere 68 % v porovnaní s 81 % u rómskych mužov a že miera zápisu rómskych dievčat do základných škôl predstavuje len 64 %, čo je nedostatok, ktorý možno tiež zaznamenať aj v miere zápisov do systémov odbornej prípravy; konštatuje, že z hľadiska týchto štatistík sú medzi členskými štátmi nepochybne veľké rozdiely;
11. zdôrazňuje, že obmedzený prístup ku vzdelávaniu zvyšuje riziko vstupu do manželstva a otehotnenia vo veľmi mladom veku, čo vedie k predčasnému ukončeniu školskej dochádzky a za následok má aj obmedzenie pracovných príležitostí v dospelosti, čo spolu s inými faktormi zvyšuje riziko chudoby; naliehaivo preto žiada všetkých príslušných účastníkov, aby tento začarovaný kruh prelomili;
12. zastáva názor, že zlepšenie sexuálnej výchovy medzi rómskymi študentmi by mohlo mať pozitívny vplyv na zníženie miery ukončovania školskej dochádzky, ktoré je často následkom otehotnenia a vstupu do manželstva vo veľmi mladom veku;
13. vyzýva členské štáty, aby vypracovali a zaviedli programy rodinného plánovania (zvyšovanie informovanosti, finančná dostupnosť) na zlepšenie zdravia rómskych žien, ktoré sú matkami; vyzýva tiež členské štáty, aby znížili úmrtnosť dojčiat a rodičiek a predčasné pôrody včasným zameraním sa na tehotné ženy a ich monitorovaním a konzultáciami v období tehotenstva;
14. vyzýva členské štáty, aby pri vykonávaní národných stratégií začleňovania Rómov, a Komisiu, aby pri koordinácii a posudzovaní týchto stratégií kládli dôraz na uprednostňovanie opatrení na podporu vzdelávania dievčat a boj proti predčasnemu ukončovaniu školskej dochádzky a vysokému počtu zameškaných hodín;
15. vyzýva Komisiu tiež na zabezpečenie, aby sa pri poskytovaní zdravotníckych služieb bralo do úvahy rodové hľadisko, a to aj s cieľom zaistiť dievčatám a ženám z marginalizovaných rómskych komunit prístup k týmto službám;
16. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby pre sociálne služby a poskytovateľov zdravotnej starostlivosti zaviedli programy systematickej odbornej prípravy v oblasti rodového hľadiska a kultúrnych osobitostí;
17. zdôrazňuje, že vzdelávanie rómskych dievčat má komplexný vplyv na zlepšenie života rómskych obyvateľov, pretože ide okrem iného o rozhodujúcu podmienku na zvýšenie zamestnateľnosti rómskych žien, pretože im uľahčí prístup na pracovný trh a zabezpečí istý príjem a má tiež rozhodujúci význam pri potláčaní chudoby a sociálneho vylúčenia; ďalej konštatuje, že zvýšenie vedomostí učiteľov o rómskej kultúre pomáha znížiť

vylúčenie Rómov; vyzýva preto členské štáty, aby bojovali proti segregácii, zabezpečili inkluzívnejšie a dostupnejšie vzdelávanie, metódy výučby zohľadňujúce kultúrne osobitosti a zapojenie školských asistentov s rómskym pôvodom, ako aj rodičov do školského života, pričom prioritou by malo byť zlepšovanie pracovných zručností tak, aby zodpovedali dopytu na trhu práce;

18. zdôrazňuje potrebu zabezpečiť rovnaký prístup k systémom vzdelávania a odbornej prípravy bez diskriminácie; vyzýva členské štáty, aby podporili programy odbornej prípravy učiteľov s cieľom zlepšiť vzdelávanie rómskych detí, najmä dievčat; v tejto súvislosti tiež zdôrazňuje, osobitný význam sociálnych referenčných skupín dievčat, rodičov, príbuzných alebo priateľov, ktorí zohrávajú kľúčovú úlohu vo vzdelávaní a profesijnom poradenstve; vyzýva tiež členské štáty, aby presadzovali vzdelávanie dievčat okrem iného podporovaním jednotlivcov, ktorí majú na mladých ľudí najväčší vplyv;
19. vyzýva Komisiu, aby podporovala integrované vzdelávanie, ktoré berie do úvahy rodové a kultúrne hľadisko, a aby tak bolo vzdelávanie atraktívnejšie pre marginalizované rómske komunity;
20. vyzýva členské štáty, aby presadzovali zavádzanie pozitívnych opatrení do stratégií v oblasti ľudských zdrojov, ako napríklad kurzy odbornej prípravy, hodiny rozvíjania gramotnosti a stáže pre rómskych žien, a podporili tak ich zamestnateľnosť vo verejných službách, ako aj v súkromnom sektore;
21. zdôrazňuje, že rómska mládež je nezamestnanosťou obzvlášť ohrozená, v dôsledku čoho je vystavená riziku dlhodobého vylúčenia z väčšinovej spoločnosti, čo znamená, že bude v dôsledku toho vystavená väčšiemu riziku chudoby; vyzdvihuje preto, že je dôležité presadzovať pravidelnú školskú dochádzku a dokončenie primárneho a/alebo sekundárneho vzdelávania, ako aj odbornej prípravy v neskoršej fáze života, čo môže spolu s prísnymi antidiskriminačnými politikami a tvorbou pracovných miest dramaticky zvýšiť zamestnateľnosť rómskej mládeže a ich účasť na systémoch sociálneho zabezpečenia členských štátov; vyzýva tiež členské štáty, aby rómskym študentom poskytovali ciele štípeniá a poradenstvo na sekundárnom a terciárnom stupni vzdelávania, aby mohol čoraz väčší počet rómskych študentov, najmä rómskych dievčat, získať dostatočný stupeň vzdelania;
22. povzbudzuje členské štáty k tomu, aby prijali opatrenia a potrebné kroky na zvýšenie účasti Rómov na odbornej príprave a celoživotnom vzdelávaní, s cieľom zvýšiť ich vyhladky na trhu práce a znížiť chudobu;
23. žiada, aby sa podporoval a presadzoval začlenenie rómskeho obyvateľstva na trhu práce; poznamenáva, že je potrebné osoby poverené vedením prípadov a pomocný personál s rómskym pôvodom s cieľom odlišiť administratívne služby a opatrenia spojené s prácou a rozvinúť proces poradenstva;
24. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby pre rómsku mládež vytvorili osobitný systém poradenstva v oblasti vzdelávania a podpory prostredníctvom vzdelávania založeného na komunitě a sociálnych službách, a to od raného detstva až po vysokoškolské vzdelávanie, s osobitným dôrazom na rodové hľadisko;

25. zastáva názor, že v záujme zaručenia dôstojného života pre všetkých, ako aj stimulácie aktívnej účasti na trhu práce, zlepšenia vyhliadok na zamestnanie na primárnom trhu práce a boja proti diskriminácii je nevyhnutné upraviť systémy sociálneho zabezpečenia; žiada, aby sa posilnila integrácia rómskeho obyvateľstva a aby boli sociálne a zdravotné služby inkluzívnejšie a účinnejšie zameriavané;
26. konštatuje, že pozitívny vplyv na začleňovanie Rómov a profesijnú integráciu rómskych žien by mohlo mať zlepšenie prístupu k zdravotným službám a zintenzívnenie úsilia pri poskytovaní prístupu ku kvalitným zariadeniam starostlivosti o deti, aby sa tak umožnilo zosúladiť rodinný a pracovný život, a ku kvalitnému vzdelávaniu v ranom detstve a vzdelávaní založenom na spolupráci s rodičmi, a to najmä vo vidieckych oblastiach; v tejto súvislosti zdôrazňuje zodpovednosť členských štátov za investovanie do zvýšenia počtu zamestnancov a kvality ich zariadení starostlivosti o deti s cieľom splniť barcelonské ciele týkajúce sa zariadení starostlivosti o deti;
27. žiada členské štáty, aby v plnej miere využili príležitosti, ktoré im ponúkajú štrukturálne fondy, najmä Európsky sociálny fond (ESF), na zlepšenie situácie v oblasti vzdelávania a zamestnanosti Rómov, aby mohli mať reálnu šancu na sociálne začlenenie a aby unikli pretrvávajúcej vysokej miere chudoby; naliehavo žiada členské štáty, aby pravidelne monitorovali pokrok, najmä pokiaľ ide o vzdelávanie a odbornú prípravu mladých Rómov, najmä žien;
28. žiada, aby sa zabezpečilo rovnaké zaobchádzanie v oblasti bývania a aby sa znížila neistota.
29. zdôrazňuje, že marginalizácii treba začať predchádzať už v detstve; považuje za dôležité prijať prístup, ktorý sa zameriava na rôzne generácie žien, s cieľom odstrániť prenos chudoby medzi generáciami;
30. vyzýva členské štáty, aby odstránili priestorovú segregáciu, násilné vyst'ahovanie a bezdomovstvo, ktorým čelia rómski muži a rómske ženy, a aby zaviedli účinné a transparentné politiky bývania;
31. žiada, aby sa podporoval rozvoj rómskeho jazyka a kultúry, aby sa rozvíjali administratívne štruktúry zaoberajúce sa rómskymi otázkami, aby sa posilnila a vykonávala rómska politika a aby sa zvýšila účasť na medzinárodnej spolupráci v oblasti rómskych záležitostí.
32. naliehavo žiada členské štáty, aby riešili problém násilia páchaného na ženách, domáceho násilia a sexuálneho zneužívania vo všetkých jeho formách a aby bojovali proti obchodovaniu s ľuďmi, ktoré postihuje veľké počty rómskych žien a je často výsledkom ich schudobnenia a sociálneho vylúčenia pre ich nezamestnanosť a nedostatok vzdelania.
33. vyzýva Komisiu, aby zohľadnila závery Rady, v ktorých sa uvádza, že „osobitná pozornosť by sa mala venovať záujmom a problémom rómskych žien a dievčat“, a vyzýva sa, že je potrebné uplatňovať rodové hľadisko vo všetkých politikách a činnostiach zameraných na začleňovanie Rómov.
34. vyzýva Komisiu, aby sa systematicky zaoberala otázkou rodovej rovnosti a aktívnej účasti

rómskych žien ako nositeľiek zmeny, ktorá v národných stratégiách integrácie Rómov v súčasnosti absentuje;

35. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby do všetkých prioritných oblastí stratégie EÚ v oblasti začleňovania Rómov zaradili ako horizontálny cieľ budovanie kapacít a posilňovanie postavenia rómskych žien;
36. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby do vykonávania národných stratégií začleňovania Rómov zahrnuli výraznejšie a efektívnejšie zapojenie rómskych žien;
37. naliehavo žiada členské štáty a krajiny prístupujúce k EÚ, aby zabezpečili, že národné stratégie budú podnecovať programy posilnenia, budovania kapacít a vedúceho postavenia rómskych žien a dievčat, ktoré zohrávajú osobitnú úlohu v procese budovania komunity;
38. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zozbierali, analyzovali a zverejnili spoľahlivé štatistické údaje roztriedené podľa rodu, aby bolo možné náležite zhodnotiť a aktualizovať stratégie, ako aj zmerať vplyv a zásahy projektov stratégií, pokiaľ ide o rómske ženy.

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	26.9.2013
Výsledok záverečného hlasovania	+: 32 -: 3 0: 1
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Edit Bauer, Heinz K. Becker, Pervenche Berès, Vilija Blinkevičiūtė, Philippe Boulland, David Casa, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Minodora Cliveti, Emer Costello, Frédéric Daerden, Sari Essayah, Richard Falbr, Marian Harkin, Danuta Jazłowiecka, Ádám Kósa, Jean Lambert, Verónica Lope Fontagné, Olle Ludvigsson, Thomas Mann, Csaba Óry, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Jutta Steinruck, Ruža Tomašić, Traian Ungureanu
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Françoise Castex, Philippe De Backer, Anthea McIntyre, Ria Oomen-Ruijten, Evelyn Regner, Birgit Sippel, Tatjana Ždanoka